

Vlaanderen
is open ruimte

Ontwerp landinrichtingsplan

Projectoproep uitvoeringsinitiatieven

Scheldehelden 2.0

april 2017

Vlaamse
overheid

VLM.be

LANDINRICHTINGSPLAN

PROJECTOPROEP UITVOERINGSINITIATIEVEN ‘SCHELDEHELDEN 2.0’

1. INLEIDING

- 1.1 REGELGEVING LANDINRICHTING
- 1.2 LANDINRICHTING SCHELDE EN RUPEL
- 1.3 PLANBEGELEIDINGSGROEP VAN ‘KLEIN-BRABANT EN ZWIJNDRECHT’
- 1.4 LANDINRICHTINGSPLANNEN
- 1.5 ONDERWERP VAN HET LIP ‘PROJECTOPROEP UITVOERINGSINITIATIEVEN SCHELDEHELDEN 2.0’
- 1.6 INSpraak EN ADVIESPROCEDURES

2. GEBIEDSANALYSE

- 2.1 PROJECTSITUERING EN GEBIEDSBESCHRIJVING
- 2.2 JURIDISCHE EN BELEIDSMATIGE ASPECTEN

3. PROJECTBESCHRIJVING

- 3.1 DOELSTELLING
- 3.2 MAATREGELEN
 - 3.2.1 projectoproep
 - 3.2.2 instrumentenafweging
 - 3.2.3 procedure projectoproep
 - 3.2.4 participatieve aanpak ‘Scheldehelden 2.0’
 - 3.2.5 fasering en tijdslijn

4. UITVOERINGSPROGRAMMA EN FINANCIERINGSPLAN

- 4.1 UITVOERINGSPROGRAMMA
- 4.2 FINANCIERINGSPLAN

5. BIJLAGEN

1. INLEIDING

1.1 regelgeving landinrichting

Het landinrichtingsproject 'Klein-Brabant en Zwijndrecht', waarvan het landinrichtingsplan 'projectoproep uitvoeringsinitiatieven Scheldehelden 2.0' deel uitmaakt, werd ingesteld op grond van de artikelen 6bis en 11 tot en met 14 van het decreet van 21 december 1988 houdende de oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij. Dit decreet definieert landinrichting als 'het bevorderen, voorbereiden, integreren en begeleiden van maatregelen, handelingen en werken die uitgaan van de bevoegde overheden en gericht zijn op het vrijwaren, herwaarderen en het meer geschikt maken van gebieden, conform de bestemming toegekend door de wetgeving op de ruimtelijke ordening'. De verdere uitvoeringsbepalingen zijn geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 28 mei 2004 betreffende de procedure tot opmaak van landinrichtingsplannen (BS 16 september 2004).

In 2014 werd de regelgeving omtrent landinrichting gewijzigd. Op 28 maart 2014 werd het decreet betreffende de landinrichting goedgekeurd (BS 22 augustus 2014), waardoor de procedure en de mogelijkheden van landinrichting grondig werden aangepast. De verdere uitvoeringsbepalingen zijn geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juni 2014 betreffende de landinrichting (BS 22 oktober 2014).

Relevant voor dit landinrichtingsplan is artikel 3.4.2 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting. Dat bepaalt dat de VLM, na de goedkeuring en instelling van een landinrichtingsproject, op voorstel van de planbegeleidingsgroep voor dat landinrichtingsproject, instanties en personen kan oproepen om projectvoorstellen voor uitvoeringsinitiatieven in te dienen.

Uitvoeringsinitiatieven moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- 1° passen binnen de doelstelling van de landinrichting;
- 2° bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van het landinrichtingsproject;
- 3° op korte termijn gerealiseerd kunnen worden.

Binnen de grenzen van de begroting kan het Vlaamse Gewest subsidies toekennen voor goedgekeurde uitvoeringsinitiatieven.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juni 2014 betreffende de landinrichting regelt de wijze van oproep voor projectvoorstellen van uitvoeringsinitiatieven met inbegrip van de aanvraag, de toekenning, de aanwending en de verantwoording van subsidies voor de uitvoeringsinitiatieven.

1.2 landinrichting Schelde en Rupel

Het voortraject voor een landinrichtingsproject omvat volgens de oude regelgeving de opmaak van een planprogramma. Het planprogramma Schelde en Rupel vindt zijn oorsprong in het programma van initiatieven Schelde-Landschapspark dat de VLM op vraag van de Vlaams Minister bevoegd voor Plattelandsbeleid en in overleg met het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Schelde-Landschapspark (IGS-SLP) opmaakte. Het project Schelde-Landschapspark werd op 17 december 2004 door de Vlaamse regering goedgekeurd in het kader van de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium. Het IGS-SLP werd opgericht om uitvoering te geven aan het Scheldecharter via diverse projecten rond bv. dorpskernherontwikkeling, natuur en landschap, toerisme, recreatie en erfgoed. Het IGS-SLP bestaat sinds 11 augustus 2008 uit 15 gemeenten. Voor de provincie Antwerpen gaat het om Bornem, Brasschaat, Hemiksem, Niel, Puurs, Schelle, Sint-Amands, en Zwijndrecht.

Tijdens een ruime consultatieronde werd bij de colleges van burgemeester, schepenen en ambtenaren van de Antwerpse gemeenten die lid zijn van het IGS-SLP, bij een aantal Vlaamse administraties en regionale en lokale experts in de brede waaier aan thema's die in de open ruimte spelen, gepeild naar mogelijke initiatieven, op korte en langere termijn, voor een duurzame en kwaliteitsvolle inrichting van de open ruimte van de Antwerpse gemeenten van het IGS-SLP. Het accent lag op projectvoorstellen die effectief op uitvoering gericht zijn en waarbij de inzet van VLM-instrumenten een meerwaarde heeft. De projectvoorstellen werden gebundeld in het programma van initiatieven Schelde-Landschapspark. Een screening van de projectfiches en een analyse van de thematische en gebiedsgerichte samenhang toonden aan dat landinrichting het geschikte instrument kon zijn om nieuwe initiatieven en lopende processen in de open ruimte van deze Antwerpse gemeenten op elkaar af te stemmen en via gebiedsgerichte landinrichtingsprojecten te realiseren.

Het programma van initiatieven Schelde-Landschapspark werd in mei 2013 voorgesteld aan de kabinetten van de ministers bevoegd voor landinrichting en voor het plattelandsbeleid. Naar aanleiding van dit overleg werd aan de VLM gevraagd om het programma van initiatieven op korte termijn terug te koppelen naar de streekpartners. Deze terugkoppelingsronde werd afgerond in september 2013. De resultaten bevestigden dat het inzetten van landinrichting ondersteund werd door de streekpartners.

Op 8 november 2013 kreeg de mandaatvraag van VLM voor de opmaak van een planprogramma Schelde en Rupel een unaniem gunstig advies van de Commissie voor Landinrichting. Op basis van het advies van de Commissie gaf Vlaams minister Schauvliege,

bevoegd voor landinrichting, op 25 februari 2014 aan de VLM de opdracht voor het opmaken van een ontwerp van planprogramma Schelde en Rupel.

Een planprogramma omvat:

1. een niet-limitatief overzicht van lopende, geprogrammeerde of gewenste projecten op vlak van inrichting en beheer uitgaande van diensten van de Vlaamse Regering, de agentschappen, de provincie(s), de gemeente(n), publiekrechtelijke rechtspersonen en indien passend binnen de doelstellingen van landinrichting van privaatrechtelijke rechtspersonen;
2. een overzicht van de projecten waarvoor er een concrete vraag is om landinrichting als ondersteunend instrument in te zetten;
3. inrichtingsprojecten landinrichting die nodig zijn, waarbij voor elk project de doelstellingen, de meerwaarde van landinrichting en het tijdsplan worden weergegeven en het gebied wordt bepaald;
4. de toetsing van de gewenste projecten aan kwaliteitscriteria en de beleidsdoelstellingen van de Vlaamse regering;
5. een prioriteitenstelling van de inrichtingsprojecten landinrichting.

Op 11 maart 2014 heeft de Commissie voor Landinrichting een gunstig advies gegeven over het ontwerp van planprogramma Schelde en Rupel. Het planprogramma Schelde en Rupel werd door de Vlaamse regering goedgekeurd op 16 mei 2014.

Het planprogramma omvat twee landinrichtingsprojecten: het landinrichtingsproject Klein-Brabant en Zwijndrecht (betrokken gemeenten: Bornem, Puurs, Sint-Amands en Zwijndrecht) en het landinrichtingsproject Rupelstreek (betrokken gemeenten: Hemiksem, Schelle, Niel, Boom en Rumst).

Voor elk landinrichtingsproject worden één of meerdere inrichtingsplannen opgemaakt. Het artikel 7.2.5 §2 van het decreet van 28 maart betreffende de landinrichting bepaalt dat 'nieuwe' inrichtingsplannen moeten opgemaakt worden als landinrichtingsplannen volgens de bepalingen van deel 3, titel 3, hoofdstuk 1 en hoofdstuk 2. De bepalingen van deel 3, titel 4 en aldus het artikel 3.4.2 van het decreet van 28 maart betreffende de landinrichting zijn ook van toepassing op deze landinrichtingsplannen. Het voorliggend landinrichtingsplan 'projectoproep uitvoeringsinitiatieven Scheldehelden 2.0' is het eerste landinrichtingsplan van het landinrichtingsproject Klein-Brabant en Zwijndrecht dat voor advies aan de planbegeleidingsgroep wordt voorgelegd.

1.3 planbegeleidingsgroep van het LIR-project Klein-Brabant en Zwijndrecht

Per landinrichtingsproject wordt een planbegeleidingsgroep samengesteld op maat van het project. Op 29 maart 2016 heeft de Vlaamse minister, bevoegd voor de landinrichting, de samenstelling van de planbegeleidingsgroep Klein-Brabant en Zwijndrecht goedgekeurd.

Een planbegeleidingsgroep bepaalt welke landinrichtingsplannen worden opgemaakt en ondersteunt de Vlaamse Landmaatschappij bij de opmaak van landinrichtingsplannen. Artikel 3.4.2 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting bepaalt dat de VLM, na de goedkeuring en instelling van een landinrichtingsproject, op voorstel van de planbegeleidingsgroep voor dat landinrichtingsproject, instanties en personen kan oproepen om projectvoorstellen voor uitvoeringsinitiatieven in te dienen.

1.4 landinrichtingsplannen

Een landinrichtingsplan wordt volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juni 2014 opgemaakt door de Vlaamse Landmaatschappij, onder begeleiding van de planbegeleidingsgroep.

Volgens art.3.3.1 van het decreet betreffende de landinrichting van 28 maart 2014 bestaat een landinrichtingsplan ten minste uit de volgende elementen:

- 1° een beschrijving van het doel van het landinrichtingsplan, van de wijze waarop het landinrichtingsplan bijdraagt tot de realisatie van het doel van het landinrichtingsproject en van de gewenste maatregelen;
- 2° een instrumentafweging met het oog op het bereiken van de optimale mix gericht op het doelmatig, billijk en efficiënt inzetten van de beschikbare middelen voor de realisatie van het landinrichtingsproject;
- 3° de afbakening van het gebied waarvoor het landinrichtingsplan wordt opgemaakt met aanduiding van het gebied waar een bepaald instrument wordt toegepast;
- 4° de motivering waarom een instrument wordt toegepast;
- 5° als het instrument erfdienstbaarheid tot openbaar nut wordt ingezet: de omschrijving van het algemeen nut waarvoor het instrument wordt toegepast;
- 6° een uitvoeringsprogramma en een financieringsplan.

1.5 onderwerp van het landinrichtingsplan ‘projectoproep uitvoeringsinitiatieven Scheldehelden 2.0’

- Het LIP ‘projectoproep uitvoeringsinitiatieven Scheldehelden 2.0’ heeft als onderwerp de organisatie van een projectoproep voor uitvoeringsinitiatieven op het grondgebied van de gemeenten Bornem, Sint-Amands, Puurs en Zwijndrecht. Deze oproep is (binnen het kader van het nieuwe landinrichtingsdecreet) een vervolg op de vier edities projectoproepen voor quick wins van het Schelde-Landschapspark (2010, 2012, 2013 en 2014) waarmee kleinschalige open ruimte-initiatieven ondersteund werden in de gemeenten van het Schelde-Landschapspark. Vanaf 2012 gingen deze oproepen door onder de noemer ‘Scheldehelden’.

De projectoproep heeft de bedoeling om door middel van een participatief traject (onder de noemer van ‘Scheldehelden 2.0’) de besturen, organisaties en inwoners van of werkzaam

binnen de vier gemeenten van het landinrichtingsproject 'Klein-Brabant en Zwijndrecht' te stimuleren voor het indienen van uitvoeringsinitiatieven. Uitvoeringsinitiatieven zijn kleinschalige (d.w.z. met een subsidiepercentage van maximaal 50 % en een subsidieplafond van maximaal 10.000 euro per uitvoeringsinitiatief) en kortlopende (d.w.z. met een uitvoeringstermijn van maximaal 2 jaar) projecten die de kwaliteit van de open ruimte ten goede komen.

Het landinrichtingsplan en het reglement van de projectoproep, dat met het eindadvies over het ontwerp LIP mee voor goedkeuring aan de Vlaams minister voorgelegd wordt, leggen de juridische, organisatorische en financiële omkadering vast waarmee de projectpromotoren logistiek en financieel ondersteund worden door de Vlaamse overheid.

- De uitvoeringsinitiatieven dragen bij aan de realisatie van een doelstelling/de doelstellingen van het landinrichtingsproject 'Klein-Brabant en Zwijndrecht'.

In dit landinrichtingsplan wordt inhoudelijk het accent gelegd op uitvoeringsinitiatieven die de **omgevingskwaliteit van de open ruimte van Klein-Brabant en Zwijndrecht** vergroten. Projectvoorstellen hebben meer concreet als doelstelling het verhogen van één (of een combinatie) van de volgende drie kernkwaliteiten die mee de omgevingskwaliteit en de identiteit van Klein-Brabant en Zwijndrecht bepalen:

- het project draagt bij tot de herkenbaarheid, de leesbaarheid en de visuele **aantrekkelijkheid van de omgeving**;
- het project heeft aandacht voor de ontsluiting, de beleving en de zichtbaarheid van de **cultuurhistorische identiteit** die Klein-Brabant en Zwijndrecht typeert;
- het project bevordert de **sociale cohesie** en de verbondenheid van mensen met de plaats waar ze leven, wonen, werken.

De projectvoorstellen sluiten aan en dragen bij tot de realisatie van de niet-limitatieve lijst van maatregelen die voor het landinrichtingsproject 'Klein-Brabant en Zwijndrecht' voor alle deelzones in het planprogramma landinrichting 'Schelde en Rupel' werden vooropgesteld. Het planprogramma Landinrichting Schelde en Rupel is beschikbaar op de website van VLM. Maatregelen passen bv in :

- het op punt stellen van de recreatieve geleiding van de drukke dijken weg naar het achterliggende landschap en erfgoed (bv ter hoogte van de polder van Weert en Oude Schelde, ter hoogte van de dorpskernen van Mariekerke en Sint-Amands, ...);
- het verhogen van de omgevingskwaliteit en belevingswaarde van de open ruimte van dit achterliggende landschap en van de polders door:
 - maatregelen van landschaps- en natuurherstel en ontsnippering;

- een betere toeristisch-recreatieve ontsluiting;
 - de herwaardering van de historische relictten en typische erfgoedelementen van de regio zoals het watergebonden erfgoed (bv de kil van Mariekerke, Buitenland, Eikenvliet, site Steenovens, ...) en het militair erfgoed van de fortengordels rond Antwerpen (bv de forten van Liezele, Bornem en de Defensieve Dijk in Zwijndrecht);
- het ontwikkelen van de waterlopen en beekvalleien (zoals de Sint-Jansveldbeek, de Kleine Molenbeek, de Vliet, ...) als blauwgroene verbindingen door maatregelen van integraal waterbeheer, waaronder maatregelen voor herstel van de natuurlijke werking van de waterlopen, het verbeteren van de waterkwaliteit en waterberging, de samenhang in het landschap, natuurherstel- en ontwikkeling, watergebonden recreatieve beleving en natuurverbindende maatregelen tussen habitatrichtlijngebieden;
- het ontwikkelen van een betere ruimtelijke samenhang tussen de dorpskernen, de aanliggende Scheldepolders, de Scheldeoevers en omliggende open ruimte in Sint-Amands, Bornem, Puurs en Zwijndrecht;
- maatregelen die de landbouw als drager van de open ruimte in het landbouwgebied Sint-Amands, Oppuurs, Bornem en Puurs en het landbouwgebied rond de dorpskern van Zwijndrecht kunnen versterken en de ecologische basiskwaliteit van dit landbouwgebied garanderen;

1.6 inspraak en adviesprocedures

Het ontwerp van landinrichtingsplan 'projectoproep uitvoeringsinitiatieven Scheldehelden 2.0' wordt, conform de regelgeving, onderworpen aan een adviesprocedure en openbaar onderzoek. In aanloop tot de officiële adviesprocedure werd bij de opmaak van het ontwerp landinrichtingsplan voorbereidend overleg gepleegd met de gemeenten Bornem, Puurs, Sint-Amands en Zwijndrecht.

Het ontwerp landinrichtingsplan wordt aan de betrokken gemeentebesturen en het provinciebestuur bezorgd en hun advies wordt gevraagd over het ontwerp landinrichtingsplan.

In het geval van dit ontwerp landinrichtingsplan betreft het:

- de deputatie van de provincie Antwerpen;
- het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Bornem;
- het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Puurs;
- het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Sint-Amands;
- het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Zwijndrecht.

Elk betrokken gemeentebestuur dient een openbaar onderzoek te organiseren en moet het ontwerp landinrichtingsplan gedurende 30 dagen ter inzage leggen in het gemeentehuis. De opmerkingen en bezwaren die tijdens de periode van het ter inzage leggen worden ontvangen, worden dan aan de Vlaamse Landmaatschappij bezorgd binnen een termijn van drie maanden nadat het college van burgemeester en schepenen het ontwerp landinrichtingsplan heeft ontvangen.

De Vlaamse Landmaatschappij zal op basis van de adviezen van de provincie Antwerpen en van de gemeenten een aangepast ontwerp van landinrichtingsplan opmaken en dit voorleggen aan de planbegeleidingsgroep 'Klein-Brabant en Zwijndrecht'.

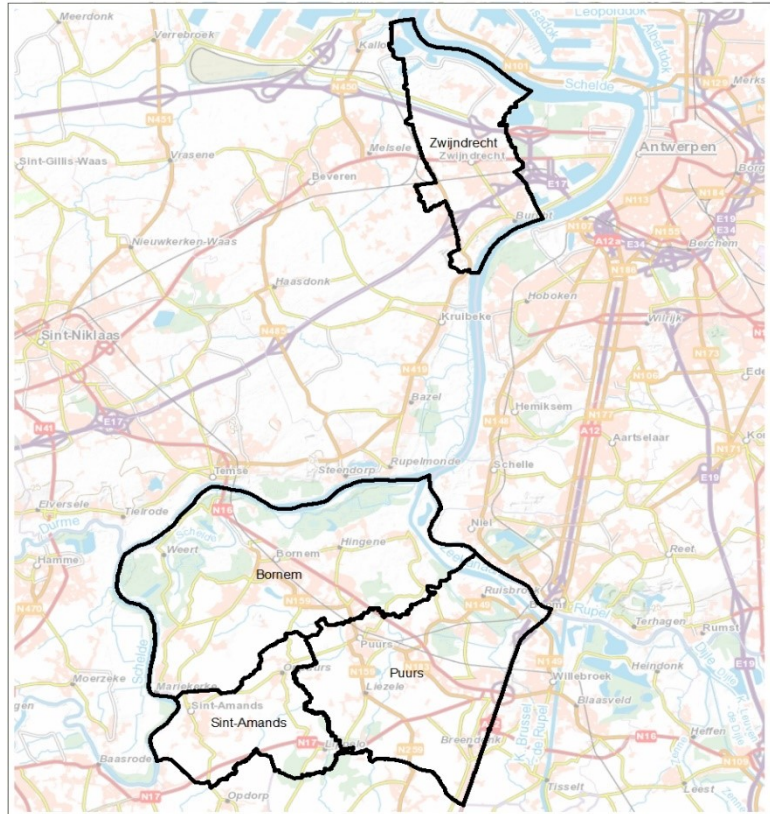
Daarna wordt het aangepast ontwerp landinrichtingsplan als eindvoorstel ter goedkeuring bezorgd aan de minister, samen met:

- het verslag van het advies van de planbegeleidingsgroep over het voorstel tot aanpassing van het ontwerp landinrichtingsplan, op basis van de adviezen van gemeenten en provincie;
- de ontvangen bezwaren en opmerkingen en de mate waarin de Vlaamse Landmaatschappij hiermee rekening heeft gehouden;
- de ontvangen adviezen van gemeenten en provincies en de mate waarin de Vlaamse Landmaatschappij hiermee rekening heeft gehouden;
- de instemmingen van de betrokken uitvoerende partners.

2. GEBIEDSANALYSE

2.1 PROJECTSITUERING

Het projectgebied van het LIP 'projectoproep uitvoeringsinitiatieven Scheldehelden 2.0' omvat het hele grondgebied van de gemeenten Bornem, Puurs, Sint-Amands en Zwijndrecht.

2.2 GEBIEDSBESCHRIJVING

Klein-Brabant

De centrale ligging van Klein-Brabant in het metropolitaan kerngebied tussen Antwerpen en Brussel zorgt voor een sterke ruimtelijke druk. Het gebied is goed ontsloten via de N16. Verder is er het watergebonden economisch netwerk langs Schelde, Rupel en het Zeekanaal, een waterweginfrastructuur op Vlaams niveau. Tussen Boom en Puurs liggen de bedrijventerreinen van de Brabantse poort, een bundeling van economische activiteiten op provinciaal niveau.

Klein-Brabant heeft nog belangrijke Vlaamse en bovenlokale landschappelijke waarden. Het bereiken van een evenwicht tussen landbouw, natuur, bos en verstedelijkingsdruk is de uitdaging voor deze regio. Het behoud en de kwalitatieve invulling van de open ruimten langs de Scheldevallei vanaf Sint-Amands tot en met Rupelstreek is hiervan een voorbeeld.

Natuur

De Schelde- en de Rupelvallei behoren tot de natuurlijke structuur van Vlaanderen en vormen een ruim gebied met een samenhangend en aaneengesloten geheel van natuur- en landschapswaarden en open gebieden die verder gezamenlijk kunnen ontwikkeld worden. Kenmerkend zijn de Gebuisloop, de Vliet tussen Rupel en N16, de Vliet en Molenbeek rond en zuidelijk van Puurs, het hof van Coolhem en Het Moer. Het zijn mogelijke en effectief overstromingsgevoelige gebieden en, met uitzondering van de Vlietvallei, ook habitatrichtlijngebied.

De natuur- en landschapswaarden kunnen ook gekoppeld worden aan de valleirand van de Schelde vanaf Sint-Amands tot en met het Zeekanaal. De Oude Schelde, de Scheldevallei in Hingene, de samenvloeiing van Schelde en Rupel, de grote meanders van Schelde en Rupel, de polders van Sint-Amands, Bornem en Puurs, de stuifzandrug in Bornem en de valleien van Vliet en Molenbeek in Bornem, Puurs en Sint-Amands typeren dit gebied.

Erfgoed

Bakens in het landschap zijn de samenvloeiing van Schelde en Rupel, het Zeekanaal, de fortengordel met het fort van Liezele, de kastelen van Hingene en Bornem, het domein Hof ter Melis in Lippelo en de abdij van Bornem. Deze bakens zijn vaak gelinkt aan ankerplaatsen in het projectgebied. De ankerplaatsen langs de Schelde in Klein-Brabant vormen één aaneengesloten hoogwaardig erfgoedlandschap. Een andere belangrijke erfgoedwaarde zijn de vergeten nijverheden en het er mee samenhangend watergebonden erfgoed. Vele inwoners van Klein-Brabant kunnen zich hiermee nog identificeren. Zo zijn bijvoorbeeld de wijmenteelt, de vlasteelt, het vissersverhaal, de haringrokerijen en palinghandelaars van grote invloed geweest in Klein Brabant. Omdat heel wat families bij de teelt betrokken waren zijn hierover ongetwijfeld heel wat verhalen over verschillende generaties heen overgeleverd, zoals:

- de **wijmenteelt** had een grote invloed op het gemeenschapsleven in Bornem en Buitenland. Wijmen werden gewonnen uit schorren langs de Schelde in Buitenland. Het vlechten van manden en andere gebruiksvoorwerpen was een zeer specifieke ambacht. Het transport gebeurde via de haven van Bornem;
- oude **landbouwstructuren** zoals schuren, donken en polders;
- de **vlasteelt** was een groter verhaal dan de wijmenteelt, maar is minder bekend;
- **watergebonden erfgoed** vinden we terug langs de Schelde en zijn zijrivieren: de wielen, de kils, de havens van Bornem en Buitenland, de palingvisserij, de lakennijverheid in Eikevliet en de polders;
- het **militair erfgoed** is nog sterk aanwezig. In Klein-Brabant liggen drie forten, een schans en een militaire landingsbaan. Ook de Boerenkrijg, de Groote Oorlog

en de tweede wereldoorlog hebben in relict en verhalen sporen achtergelaten in Klein-Brabant.

Het fort van Liezele in Puurs, het fort van Bornem en de Sint-Pietersburcht maken deel uit van de historische fortengordel rond Antwerpen. De provincie Antwerpen heeft een kaderplan laten opmaken om de samenhang in het beleid inzake de Antwerpse fortengordels aan te sturen. Het project 'Fortengordels rond Antwerpen' is een strategisch project in het kader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en werd voor de periode 2009 – 2012 en voor de periode 2014 – 2017 goedgekeurd.

Het vele onroerende erfgoed (kastelen, woningen, kerken en kapellen, forten, landschappen, archeologische waarden dorpsgezichten,...) en culturele erfgoed (roerend en immaterieel – objecten, verhalen, beelden...) van Klein-Brabant bieden volop kansen voor erfgoedmaatregelen in de open ruimte.

Landbouw

Klein-Brabant kent een aantal samenhangende en herbevestigde landbouwgebieden met een typische landschappelijke structuur waar de nadruk ligt op grondgebonden activiteiten zoals groententeelt in open lucht. Landbouw garandeert mee het open houden van het landschap en heeft hier kansen als beheerder van de open ruimte.

Sigma-plan

In het kader van het geactualiseerde Sigmaplan wordt voor de Oudbroek- en Schellandpolder (GOG) in Bornem een inrichtingsplan en een GRUP opgemaakt voor de aanleg van een gecontroleerd overstromingsgebied met natuurinvulling als wetland. Voor het Groot-Schoor (2020) en het Stort van Bornem (2025) wordt een ontpoldering voorzien. De projecten Hingene Broekpolder en Spierbroekpolder zijn 2030–projecten (GOG).

Het Sigmaplan is gebaseerd op veiligheid en natuurlijkheid, maar het vormt geen aaneengesloten gebied. Dit geeft kansen voor een landinwaartse integratie van landschappelijke, recreatieve en cultuurhistorische elementen en waarden.

Recreatie en toerisme

Schelde en de Rupel zijn ook recreatieve assen die deze mozaïek van openruimtegebieden met elkaar verbinden. Toerisme Scheldeland hecht veel belang aan het verbinden van de twee Schelde-oeveren met toeristische en recreatieve verbindingen over een groter gebied. Het strategisch project 'Schelde, Sterk Merk' speelt hierop in. De Scheldegemeenten in Oost-Vlaanderen en de Antwerpse gemeenten Bornem, Puurs en Sint-Amands zijn lid.

Zwijndrecht

Zwijndrecht behoort tot het Land van Waas met de Scheldevallei in het zuiden en in het noorden. De E17 en E19 zijn structuurbepalend en sluiten aan op de ring rond Antwerpen. Tussen beide snelwegen is landbouw bepalend en worden bos, natuur en landschapselementen gevrijwaard en versterkt.

Inrichting moet hier afstemmen met de Waaslandhaven, de planningsprocessen rond glastuinbouw in Beveren, de historische elementen en natuurwaarden van de fortengordel rond Antwerpen (Fort van Zwijndrecht, defensieve dijk, Halve Maan, fort Sint-Marie), uitbreiden van bos- en natuurgebieden en de mogelijkheden voor waterberging. De ontsluiting van de fortengordel en de Defensieve Dijk in Zwijndrecht geeft mogelijkheden om zowel een cultuurhistorische als recreatieve en ecologische samenhang te zoeken in de aanpalende gebieden.

2.3 JURIDISCHE EN BELEIDSMATIGE RANDVOORWAARDEN

Onderstaande tabel geeft een overzicht van juridische en beleidsmatige randvoorwaarden, waarvan de relevantie voor het project en het projectgebied wordt bekeken.

- juridische en beleidsmatige randvoorwaarden die relevant werden geacht
 juridische en beleidsmatige randvoorwaarden die niet relevant worden geacht.

Tabel: Juridische en beleidsmatige randvoorwaarden

Juridische en beleidsmatige randvoorwaarden	Relevant	Bespreking van de relevantie
RUIMTELIJKE ORDENING		
Bestemmingen, voorschriften en vergunningen		
Gewestplan	☒	Algemeen relevant
Herbevestigde gebieden van het gewestplan (AGNAS)	☒	Algemeen relevant: geeft de beleidsintenties van de Vlaamse overheid weer voor natuur -en landbouwgebieden
Bijzondere plannen van aanleg (BPA's) en algemene plannen van aanleg (APA's)	☒	
Ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's)	☒	
Stedenbouwkundige verordeningen	☒	
Stedenbouwkundige vergunning	☒	Relevant op niveau uitvoering werken
Ruimtelijke structuurplannen		
Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen	☒	Algemeen relevant: geeft beleidsintenties van de Vlaamse overheid weer
Provinciale ruimtelijke structuurplannen	☒	Ruimtelijk structuurplan van de provincie Antwerpen

Juridische en beleidsmatige randvoorwaarden	Relevant	Bespreking van de relevantie
Gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen	☒	GRS Bornem (1999 met herzieningen in 2005 en 2012) GRS Puurs (2002 met herziening in 2012) GRS Sint-Amands (2005) GRS Zwijndrecht (2001)
BODEM		
Decreet betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen		
Voorwaarden m.b.t. bagger- en ruimingspecie en uitgraven bodem	☒	Relevant op niveau uitvoering werken
Decreet betreffende de bodemsanering en de bodembescherming		
Voorwaarden en procedures m.b.t. grondverzet	☒	Relevant op niveau uitvoering werken
Bodemattest	☐	Enkel relevant bij verwerving van gronden maar verwerving is niet voorzien als uitvoeringsinitiatief
Gebruiksbeperkingen en bij voorzorgsmaatregelen verontreinigde gronden	☐	Relevant op niveau uitvoering werken maar werken op verontreinigde gronden zijn niet voorzien als uitvoeringsinitiatief.
Erosiebesluit		
Tegengaan bodemerosie / erosiebestrijdingsplannen	☐	Niet relevant
GROND- EN OPPERVLAKTEWATER		
Decreet integraal waterbeleid		
Bekkenbeheerplannen en stroomgebiedsplannen	☒	Stroomgebiedbeheerplan Scheldebekken 2016-2021, bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken
Overstromingsgebieden / oeverzones	☒	Sigma-gebieden. Binnen het projectgebied zijn geen oeverzones aangeduid.
Watertoets	☒	Een landinrichtingsplan is watertoetsplichtig.
Bevaarbare en onbevaarbare waterlopen	☒	
Decreet houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer		
Bescherming waterwingebieden	☐	Niet relevant
Grondwaterwinning	☐	Niet relevant
Decreet houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging van nitraten uit agrarische bronnen (Mestdecreet)		
Bemestingsnormen	☐	Niet relevant
NATUUR		
Decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (Natuurdecreet)		
VEN-gebied	☒	Delen van het projectgebied liggen in VEN-gebied. Aanvraag ontheffing op het verbod op werken in VEN wordt aan het stedenbouwkundig dossier toegevoegd in een latere fase. GEN De Vallei van de Boven Zeeschelde van de Dender- tot de Rupelmonding
Speciale beschermingszones	☒	Vogelrichtlijngebied 'Durme en de middenloop van de Schelde' Habitatrichtlijngebied 'Schelde- en Durmeëstuarium van de Nederlandse grens tot Gent'
Natuurrichtplan	☐	
Vlaamse of erkende reservaten	☒	
Regionale landschappen	☒	Regionaal Landschap Schelde en Durme
Beleidsplannen en/of projecten m.b.t. natuur	☐	
BOS		

Juridische en beleidsmatige randvoorwaarden	Relevant	Bespreking van de relevantie
Bosdecreet		
Ontbossingen	☐	
Kappingen	☒	
Bosbeheerplan	☒	
Bosgroepen	☒	Bosgroep Antwerpen – Zuid Bosgroep Antwerpen-Noord
Bosreservaten	☒	Coolhembos (Puurs)
Veldwetboek		
Bebossing van landbouwgronden	☐	
LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE		
Onroerenderfgoeddecreet		
Vastgestelde inventarissen <ul style="list-style-type: none"> ▪ Landschapsatlas ▪ Inventaris van archeologische zones ▪ Inventaris van bouwkundig erfgoed ▪ Inventaris van houtige beplantingen met erfgoedwaarde ▪ Inventaris van historische tuinen en parken 	☐	Vlassenbroekse polder en polder van Kastel, Mariekerke en Sint-Amands Vallei van de Molenbeek in Puurs Polder en kasteeldomein van Hingene (Puurs) Het Moer te Eikenvliet (Puurs) Kasteel van Koolhem en De Moeren (Puurs) Landschap van de oude Schelde tussen Bornem en Weert Schorren van de Durme, de Bunt en monding van de Durme in de Schelde (Bornem) Domein Hof Ter Melis met omgeving
▪ Onroerenderfgoedrichtplannen	☐	Binnen het projectgebied zijn geen onroerenderfgoedrichtplannen of vastgestelde ankerplaatsen aanwezig.
▪ Erfgoedlandschappen	☐	Binnen het projectgebied zijn geen erfgoedlandschappen aanwezig.
Beschermingen	☒	Binnen het projectgebied zijn beschermde erfgoedelementen aanwezig waarvoor een instandhoudingsplicht en een toelatings-/ meldingsplicht geldt.
▪ Beschermd monument	☒	Verschillende kastelen, kapellen, abdij en woningen zijn beschermd. Enkele opvallende voorbeelden: <ul style="list-style-type: none"> - Kasteel Marnix van Sint-Aldegonde (Bornem) - Sint-Bernardusabdij (Bornem) - Motte den Dulf (Bornem) - Verschillende huizen in Buitenland (Bornem) - Verschillende huizen in Sint-Amands - Verschillende huizen in Eikenvliet (Puurs) - Paviljoen de Notelaer (Bornem) - Gesloten hoeve met bijgebouwen en hoogstamboomgaard, Kuitegemstraat, Sint-Amands - Dries van Opdorp - Fort Liezele (Puurs) - Sint-Pietersburcht (Puurs) - Brouwerij Het Hof (Puurs) - Landhuis Hof ter Rest met tuin (Puurs)
▪ Beschermd stads- en dorpsgezicht	☒	Binnen het projectgebied liggen volgende beschermde dorpsgezichten: <ul style="list-style-type: none"> - dorpskom Sint-Amands; - Kardinaal Cardijnplein, Bornem; - Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw-ten-Hemelopneming en pastorie met omgeving, Mariekerke, Mariekerke, Bornem - Verbindingsarm tussen Schelde en Oude Schelde (Bornem)

Juridische en beleidsmatige randvoorwaarden	Relevant	Bespreking van de relevantie
		- Kasteeldomein Marnix van Sint-Aldegonde (Bornem) - Watermolen Schemerbertmolen en omgeving (Puurs) - Pastorie Sint-Katharinaparochie en parochiekerk Sint-Katharina met omgeving -
▪ Beschermd landschap	☒	Binnen het projectgebied liggen volgende beschermde landschappen: - Het Moer (Bornem en Puurs) - Liezele broek (Puurs) - Vallei van de Molenbeek (Puurs) - Fort Liezele en omgeving (Puurs) - Domein d'Ursel (Bornem) - Motte den Dulf:omgeving (Bornem) - Defensieve dijk (Zwijndrecht) - Hof ter Melis (Lippelo, Sint-Amands) - Dries en parochiekerk Sint-Amandus (Sint-Amands)
ARCHEOLOGIE		
Onroenderfgoeddecreet		
▪ Meldingsplicht	☒	Relevant op niveau uitvoering werken.
▪ Stedenbouwkundige vergunning – Archeologienota	☒	Relevant op niveau uitvoering werken.
▪ Archeologische monumenten en zones	☐	Binnen het projectgebied zijn geen archeologische monumenten of zones aanwezig.
LANDBOUW		
Europees landbouwbeleid		
Het huidig landbouwbeleid	☐	
Beleidsplannen en/of projecten m.b.t. landbouw	☒	Herbevestigde agrarische gebieden
RECREATIE		
Beleidsplannen en/of projecten m.b.t. recreatie en toerisme	☒	strategisch beleidsplan 2014-2019 van Toerisme Scheldeland visie beleidsontwikkeling erfgoed Bornem (2007)

Juridische en beleidsmatige randvoorwaarden	Relevant	Bespreking van de relevantie
JACHT		
Jachtdecreet		
Wildbeheereenheden	☒	
Jachtrechten	☐	
MILIEUBELEID EN MERb		
Milieubeleidsplannen		
Provinciale en gemeentelijke milieubeleidsplannen	☒	
MER-decreet		
MER-plicht	☐	Het project voorziet niet in maatregelen die MER-plichtig zijn.
MOBILITEIT		
Mobiliteitsplannen	☒	Intergemeentelijk mobiliteitsplan Klein-Brabant (2011) Mobiliteitsplan gemeente Zwijndrecht (2000)

Juridische en beleidsmatige randvoorwaarden	Relevant	Bespreking van de relevantie
Buurtwegen	☒	Wet op de buurtwegen van 1841

3. PROJECTBESCHRIJVING

3.1 DOELSTELLING

- Het LIP 'projectoproep uitvoeringsinitiatieven Scheldehelden 2.0' heeft, op voorstel van de planbegeleidingsgroep van 2 mei 2017 voor het landinrichtingsproject 'Klein-Brabant en Zwijndrecht', de organisatie van een projectoproep voor uitvoeringsinitiatieven op het grondgebied van de gemeenten Bornem, Sint-Amands, Puurs en Zwijndrecht als doelstelling.

In dit LIP wordt **inhoudelijk het accent gelegd op uitvoeringsinitiatieven die de omgevingskwaliteit van de open ruimte van Klein-Brabant en Zwijndrecht verhogen.**

Het LIP en het reglement van de projectoproep, dat met het eindadvies over het ontwerp LIP mee voor goedkeuring aan de Vlaams minister voorgelegd wordt, leggen de juridische, organisatorische en financiële omkadering vast waarmee de projectpromotoren logistiek en financieel ondersteund worden door de Vlaamse overheid.

- De projectoproep heeft de bedoeling om door middel van een participatief traject (onder de noemer van 'Scheldehelden 2.0) de besturen, organisaties en inwoners van of werkzaam binnen de vier gemeenten van het LIR te stimuleren voor het indienen van uitvoeringsinitiatieven. Uitvoeringsinitiatieven zijn kleinschalige (d.w.z. met een subsidiepercentage van maximaal 50 % en een subsidieplafond van maximaal 10.000 euro per uitvoeringsinitiatief) en kortlopende (d.w.z. met een uitvoeringstermijn van maximaal 2 jaar) projecten die de kwaliteit van de open ruimte ten goede komen.

- Een projectvoorstel kan ingediend worden door een publiekrechtelijke rechtspersoon, een privaatrechtelijke rechtspersoon of een natuurlijke persoon. Daarmee worden voor dit LIP meer concreet bedoeld: gemeentebesturen, verenigingen en organisaties, scholen, ondernemers en particulieren die in het plangebied van het landinrichtingsproject 'Klein-Brabant en Zwijndrecht' een project willen realiseren als uitvoeringsinitiatief van landinrichting. De instantie of persoon die een projectvoorstel indient, wordt projectpromotor genoemd.

- De uitvoeringsinitiatieven dragen bij aan de realisatie van een doelstelling/de doelstellingen van het landinrichtingsproject 'Klein-Brabant en Zwijndrecht'.

In dit LIP wordt inhoudelijk het accent gelegd op uitvoeringsinitiatieven die de omgevingskwaliteit van de open ruimte van Klein-Brabant en Zwijndrecht vergroten.

Projectvoorstellen hebben meer concreet als doelstelling het verhogen van één (of een combinatie) van de volgende drie kernkwaliteiten die mee de omgevingskwaliteit en de identiteit van Klein-Brabant en Zwijndrecht bepalen:

- het project draagt bij tot de **herkenbaarheid, de leesbaarheid en de visuele aantrekkelijkheid van de omgeving;**

Uitvoeringsinitiatieven kunnen bijdragen tot de beeldkwaliteit van de omgeving door de realisatie van het initiatief (in materiaalkeuze, esthetiek, aandacht voor landmarks, kunst in het landschap, ...) op maat van het gebied te enten.

- het project heeft aandacht voor de **ontsluiting, beleving, zichtbaarheid van de cultuurhistorische identiteit** die Klein-Brabant en Zwijndrecht typeert;

Onder andere het rijke aanbod aan monumenten, cultuurhistorische landschappen, stad- en dorpsgezichten, archeologische sites, tradities, verhalen, ambachten, ..., van Klein-Brabant en Zwijndrecht biedt volop kansen voor uitvoeringsinitiatieven waarmee overheden, verenigingen en particulieren de omgevingskwaliteit in 'hun' open ruimte op een geïntegreerde manier kunnen opwaarderen. Dat houdt in dat verschillende open ruimtethema's als landschap, natuur, landbouw, erfgoed, recreatie en toerisme met elkaar verweven kunnen raken in het opzet en de realisatie van de uitvoeringsinitiatieven.

- het project bevordert de **sociale cohesie** en de verbondenheid van mensen met de plaats waar ze leven, wonen, werken.

Uitvoeringsinitiatieven waarin via een heldere participatieve aanpak aandacht is voor de betrokkenheid van de lokale belanghebbenden, creëren een groter en meer divers draagvlak; op die manier wordt een stevig fundament gelegd voor een omgeving waarmee de inwoners zich kunnen identificeren en waarvoor ze zich mee verantwoordelijk voelen.

- De projectvoorstellen sluiten aan en dragen bij tot de realisatie van de niet-limitatieve lijst van maatregelen die voor het landinrichtingsproject 'Klein-Brabant en Zwijndrecht' voor alle deelzones in het planprogramma landinrichting 'Schelde en Rupel' werden vooropgesteld. Het planprogramma Landinrichting Schelde en Rupel is beschikbaar op de website van VLM.

Maatregelen passen bv in :

- het op punt stellen van de recreatieve geleiding van de drukke dijken weg naar het achterliggende landschap en erfgoed (bv ter hoogte van de polder van Weert en Oude Schelde, ter hoogte van de dorpskernen van Mariekerke en Sint-Amands, ...);

- het verhogen van de omgevingskwaliteit en belevingswaarde van de open ruimte van dit achterliggende landschap en van de polders door:

- maatregelen van landschaps- en natuurherstel en ontsnippering;
- een betere toeristisch-recreatieve ontsluiting;
- de herwaardering van de historische relictten en typische erfgoedelementen van de regio zoals het watergebonden erfgoed (bv de kil van Mariekerke, Buitenland, Eikenvliet, site Steenovens, ...) en het militair erfgoed van de fortengordels rond Antwerpen (bv de forten van Liezele, Bornem en de Defensieve Dijk in Zwijndrecht);

- het ontwikkelen van de waterlopen en beekvalleien (zoals de Sint-Jansveldbeek, de Kleine Molenbeek, de Vliet, ...) als blauwgroene verbindingen door maatregelen van integraal waterbeheer, waaronder maatregelen voor herstel van de natuurlijke werking van de waterlopen, het verbeteren van de waterkwaliteit en waterberging, de samenhang in het landschap, natuurherstel- en ontwikkeling, watergebonden recreatieve beleving en natuurverbindende maatregelen tussen habitatrictlijngebieden;

- het ontwikkelen van een betere ruimtelijke samenhang tussen de dorpskernen, de aanliggende Scheldepolders, de Scheldeoevers en omliggende open ruimte in Sint-Amands, Bornem, Puurs en Zwijndrecht;

- maatregelen die de landbouw als drager van de open ruimte in het landbouwgebied Sint-Amands, Oppuurs, Bornem en Puurs en het landbouwgebied rond de dorpskern van Zwijndrecht kunnen versterken en de ecologische basiskwaliteit van dit landbouwgebied garanderen;

- Omdat dit LIP het hele grondgebied van de vier gemeenten dekt en daarbij focust op kleinschalige en kortlopende initiatieven voor het verhogen van de omgevingskwaliteit die via een participatieve aanpak tot stand komen, kan het op een samenhangende manier de mogelijke inrichtingsmaatregelen aanvullen van de vier andere landinrichtingsplannen die voor 'Klein-Brabant en Zwijndrecht' voorbereid worden: het LIP 'Sint-Jansveldbeek' (Bornem), het LIP 'open ruimte rond het fort Liezele' (Puurs), het LIP 'Scheldeboord Sint-Amands' (Sint-Amands) en het LIP 'Zwijndrecht' (Zwijndrecht). De inrichtingsmaatregelen in deze landinrichtingsplannen worden grotendeels door overheden gepland en gefinancierd, zijn bijgevolg doorgaans meer grootschalig van aard en hebben een langere uitvoeringstermijn.

3.2 MAATREGELEN

3.2.1 projectoproep uitvoeringsinitiatieven Scheldehelden 2.0

De doelstelling van het LIP wordt gerealiseerd door de maatregel van een projectoproep voor uitvoeringsinitiatieven, zoals voorzien in het landinrichtingsdecreet.

- Juridisch kader:

Artikel 3.4.2 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting bepaalt dat de VLM, na de goedkeuring en instelling van een landinrichtingsproject, op voorstel van de planbegeleidingsgroep voor dat landinrichtingsproject, instanties en personen kan oproepen om projectvoorstellen voor uitvoeringsinitiatieven in te dienen.

In het bijzonder, en niet limitatief, zijn volgende delen van dit besluit van de Vlaamse Regering van 6 juni 2014 van toepassing :

DEEL 3. — DE TOEPASSING VAN DE INSTRUMENTEN VIA LANDINRICHTINGSPROJECTEN

- **TITEL 4. — Subsidies**
 - **HOOFDSTUK 1. — Procedure voor de indiening en de vaststelling van uitvoeringsinitiatieven (art. 3.4.1.1. t/m art. 3.4.1.3.)**
 - **HOOFDSTUK 2. — Bepalingen over de aanvraag, de toekenning, de aanwending en de verantwoording van subsidies**
 - **Afdeling 1. — Gemeenschappelijke bepalingen inzake de aanvraag van subsidie (art. 3.4.2.1. en art. 3.4.2.2.)**
 - **Afdeling 2. — Bepalingen over de toekenning, de aanwending en de verantwoording van de subsidie**
 - **Onderafdeling 1. — Algemene bepalingen (art. 3.4.2.3. t/m art. 3.4.2.7.)**
 - **Onderafdeling 3. — Subsidies voor uitvoeringsinitiatieven (art. 3.4.2.11. t/m art. 3.4.2.16.)**
 - **HOOFDSTUK 3. — Bepalingen over sancties en uitbetaling van subsidies. (art. 3.4.3.1. t/m art. 3.4.3.3.)**

3.2.2 instrumentenafweging en – verantwoording

De nieuwe regelgeving landinrichting voorziet in een afgewogen en gemotiveerde inzet van de instrumenten vermeld in deel 2 van het decreet van 28 maart betreffende de landinrichting. Volgens artikel 1.1.4. §2 van dit decreet kunnen deze instrumenten los van of in combinatie met andere instrumenten voor inrichting, verwerving of beheer worden ingezet. Artikel 1.1.4. §3 van hetzelfde decreet bepaalt verder dat in geval van toepassing van de instrumenten, vermeld in deel 2, al dan niet in combinatie met andere instrumenten, dat dient te gebeuren op zodanige wijze dat een optimale mix wordt bereikt met het oog op het zo doelmatig, billijk en efficiënt mogelijk inzetten van beschikbare middelen. Concreet betekent dit dat enkel een

instrumentenafweging dient te gebeuren als instrumenten uit deel 2 van het decreet landinrichting worden ingezet. Het instrument of de maatregel van een projectoproep voor uitvoeringsinitiatieven maakt geen deel uit van de instrumentenkoffer zoals opgenomen in deel 2 van het decreet landinrichting waardoor de instrumentenafweging niet van toepassing is.

3.2.3 procedure projectoproep:

De procedure van de projectoproep 'uitvoeringsinitiatieven Scheldehelden 2.0' wordt vastgelegd in een reglement dat samen met het eindadvies over het ontwerp LIP voor goedkeuring aan de Vlaams minister wordt voorgelegd. Bij het reglement worden het aanvraagformulier en het declaratieformulier voor de projectpromotoren bijgevoegd.

In het reglement worden volgende aspecten gedetailleerd uitgewerkt t.b.v. de projectpromotoren:

- *wie kan een projectvoorstel indienen;*
- *hoe wordt een projectvoorstel ingediend;*
- *welke projectvoorstellen komen in aanmerking;*
- *welke aanvragen zijn ontvankelijk;*
- *de selectie, de evaluatiecriteria en de goedkeuring;*
- *de uitvoering van de projecten;*
- *wanneer worden de projecten uitbetaald;*
- *communicatie, meldingsplicht, informatieverstrekking;*
- *declaratiedossier;*
- *controle.*

Het reglement behandelt ook de richtlijnen en randvoorwaarden die gelden voor de financiële ondersteuning, zoals:

- *welke kosten komen in aanmerking;*
- *welke kosten komen niet in aanmerking;*
- *hoe kunnen kosten worden ingediend;*
- *het correct aangeven van de projectkosten;*
- *hoe wordt uitbetaald.*

3.2.4 participatieve aanpak 'Scheldehelden 2.0' het voortraject van 'Scheldehelden'

Met de projectoproep wordt verder gebouwd op het principe van de oproepen voor Quick Winprojecten voor het plattelandproject Schelde-Landschapspark die door de VLM in 2010, 2012, 2013 en 2014 werden gecoördineerd met subsidies vanuit het plattelandbeleid.

Vanaf de editie 2012 gebeurden deze Quick Winprojectoproepen onder de noemer van 'Scheldehelden'. Scheldehelden had de bedoeling om de bevolking, overheden en

verenigingen van de acht Antwerpse gemeenten die deel uitmaakten van het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Schelde-Landschapspark (waaronder de gemeenten Bornem, Puurs, Sint-Amands en Zwijndrecht) mee te laten denken over én werken aan korte-termijns-initiatieven die de kwaliteit van de open ruimte in de omgeving ten goede komen.

Via straatgesprekken, regiobijeenkomsten en een weblog Scheldehelden.be werd op zoek gegaan naar 'Scheldehelden': overheden, burgers en verenigingen met frisse ideeën om het leven, wonen en werken in de eigen open ruimte te verbeteren. Door die sterke lokale verankering en de participatieve aanpak, waarbij projectpromotoren in regiobijeenkomsten naar samenwerking zochten en intensief begeleid werden om van de stap van denken naar doen te zetten, werden over de vier edities van de oproepen heen meer dan dertig openruimte projecten gerealiseerd (zie bijlage 1).

De ervaring van vier edities quick winprojecten wijst uit dat de respons op de oproep sterk afhankelijk is van een efficiënte en gerichte communicatie over het project vooraf, en dat de kwaliteit en haalbaarheid van projectvoorstellen sterk afhankelijk is van een goede ondersteuning van de projectpromotoren in de voorbereiding en uitwerking van hun projectvoorstellen.

Daarom is het opzet om de projectoproep uitvoeringsinitiatieven te lanceren onder de noemer 'Scheldehelden 2.0', een 'merknaam' die intussen herkend wordt in de regio Klein-Brabant.

Scheldehelden 2.0

In het kader van de oproep voor het indienen van uitvoeringsinitiatieven voorziet de VLM, die het projectsecretariaat van de projectoproep verzorgt, ook in een begeleidend traject voor de projectpromotoren. In een voorbereidende fase wordt in eerste instantie een beperkte actorenanalyse uitgevoerd. Via de adviserende rol van de planbegeleidingsgroep en bilateraal overleg met de gemeentediensten, zal in kaart worden gebracht welke mogelijke promotoren in het projectgebied mee kunnen werken aan initiatieven die het verhogen van de omgevingskwaliteit van de open ruimte op het oog hebben.

Om de projectoproep te lanceren en te kaderen wordt een infoavond georganiseerd. De uitnodiging hiervoor gebeurt via gemeentelijke infokanalen en via gerichte mailing. Deze infoavond verschaft uitleg over procedure, doel, modaliteiten ... Het biedt een eerste mogelijkheid om te netwerken met andere kandidaat-promotoren uit de omgeving.

Deze infoavond wordt gevolgd door de projectoproep via gemeentelijke kanalen en lokale pers, waarbij ook sociale media gebruikt wordt om kandidaten naar de informatieve weblog scheldehelden.be te loodsen. Deze weblog biedt de mogelijkheid om ideeën te lanceren en er een dialoog over op gang te brengen. De actoren die aan de voorbereidende fase deelnamen worden gericht aangeschreven en uitgenodigd om hun idee in te dienen.

In de loop van de duurtijd van de projectoproep organiseert het projectsecretariaat een aantal 'zitdagen' (indien nodig per gemeente) waar kandidaat-promotoren hun idee kunnen voorleggen aan gebiedsexperts om de kwaliteit en de haalbaarheid van hun projectvoorstel aan te scherpen.

Van zodra de lijst van goedgekeurde uitvoeringsinitiatieven bekend is, wordt een tweede netwerkavond georganiseerd voor de promotoren van deze projecten. Tijdens deze avond kan bijvoorbeeld ingegaan worden op het advies van de jury, kan de communicatieaanpak en mogelijke ondersteuning daarbij aan bod komen, kan de juiste werkwijze voor het indienen van het financieel toegelicht worden, enzovoort.

3.2.5 fasering en tijdslijn LIP 'projectoproep uitvoeringsinitiatieven Scheldehelden 2.0'

- bespreking ontwerp LIP en reglement op PBG	mei 2017
- openbaar onderzoek LIP	mei – juli 2017
- advies eindvoorstel LIP op PBG	oktober 2017
- goedkeuring LIP en reglement door minister	november 2017
- communicatie projectoproep uitvoeringsinitiatieven (UI)	december 2017
- looptijd projectoproep UI	jan-maart 2018
- controle ontvankelijkheid en jurering	april 2018
- MB en bekendmaking geselecteerde UI	mei 2018
- uitvoeringstermijn UI	juni 2018-mei 2020
- indienen declaratiedossier	september 2020

4. UITVOERINGSPROGRAMMA EN FINANCIERINGSPLAN

4.1 uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma geeft een overzicht van de partners die instaan voor de uitvoering van de maatregelen. Per partner gebeurt een opsomming van de maatregelen, handelingen en/of werken waarmee hij belast wordt.

Het inrichtingsplan voorziet dat de Vlaamse minister bevoegd voor landinrichting met de goedkeuring van de landinrichtingsplan de Vlaamse Landmaatschappij, overeenkomstig art 3.3.7 van het decreet betreffende landinrichting van 28 maart 2014, belast met de organisatie van de projectoproep 'uitvoeringsinitiatieven Scheldehelden 2.0'.

De uitvoering is voorzien van 2018 tot 2020.

4.2 financieringsplan

Organisatie van de maatregel 'projectoproep uitvoeringsinitiatieven Scheldehelden 2.0' door de Vlaamse Landmaatschappij:

- raming subsidies landinrichting:

85.000 euro (met een maximum van 50 % en een plafondbedrag van 10.000 euro subsidie landinrichting per goedgekeurd uitvoeringsinitiatief)

- aandeel van de projectpromotoren van de goedgekeurde projectvoorstellen voor uitvoeringsinitiatieven:

het restbedrag van de totaalcost van het goedgekeurd uitvoeringsinitiatief

Relevante teksten uit het BVR:

Art. 3.4.2.11. De subsidie van het Vlaamse Gewest voor uitvoeringsinitiatieven, vermeld in artikel 3.4.2 van het decreet van 28 maart 2014, bedraagt maximaal 50 % van de kosten, voor zover het uitvoeringsinitiatief wordt uitgevoerd door een instantie of door de persoon, vermeld in artikel 3.3.8 en 3.3.9 van het voormelde decreet. Als er nog geen landinrichtingsplan is vastgesteld, bepaalt de minister het subsidiepercentage. Als er een landinrichtingsplan is vastgesteld, wordt het subsidiepercentage bepaald in het landinrichtingsplan.

Art. 3.4.2.12. Het totale bedrag van de uitgaven voor het uitvoeringsinitiatief omvat:

1° de kostprijs van het uitvoeringsinitiatief vastgesteld door de eindafrekening. Voor de berekening van de subsidie mag de kostprijs evenwel niet hoger zijn dan het bedrag van de goedgekeurde inschrijving of aanbidding die in het geval van werken wordt vermeerderd met:

- a) de kostprijs van de vooraf door de minister goedgekeurde meerwerken;*
- b) 5 % van het bedrag van de goedgekeurde inschrijving of aanbidding om de kosten te dekken voor onvoorziene en noodzakelijke meerwerken;*
- c) de prijsherzieningen.*

2° de algemene kosten die verbonden zijn aan de uitvoering van het uitvoeringsinitiatief. Het bedrag van de algemene kosten, met uitzondering van de kosten voor het verplaatsen van leidingen, mag niet meer bedragen dan 15 % van de kostprijs van het uitvoeringsinitiatief, vermeld in het eerste lid, 1°.

Art. 3.4.2.14. Werken in het kader van uitvoeringsinitiatieven die uitgevoerd zijn door de instanties en de personen, vermeld in artikel 3.3.9 van het decreet van 28 maart 2014, moeten uitgevoerd worden volgens de regels van de kunst en onder toezicht van het agentschap door aannemers en onderaannemers die voldoen aan de vereisten van de wetgeving inzake de erkenning van aannemers.

Art. 3.4.2.16. De subsidie voor uitvoeringsinitiatieven waarmee de instanties en de personen, vermeld in artikel 3.3.9 van het decreet van 28 maart 2014, belast zijn, kan niet gecumuleerd worden met andere subsidies of met vergoedingen die toegekend of uitgekeerd worden door entiteiten van de Vlaamse overheid voor dezelfde of soortgelijke activiteiten.

5. BIJLAGEN

5.1 overzichtstabel resultaten projectoproep quick winprojecten 2010, 2012, 2013 en 2014

gemeente	jaarta	naam	beknopte omschrijving	initiatief
Zwijndrecht	2013	brug Half Maan	het herstellen van de leuning van de historische brug aan de Halve Maan, die door heel wat fietsers en wandelaars gebruikt wordt	gemeente Zwijndrecht
Zwijndrecht	2014	verplaatsen kunstwerk 'Ontsloten'	het kunstwerk 'Ontsloten' wordt van het kerkplein naar het Vredesplein herplaatst, met herstel van de waterfontein en aanpassing van de publicatie 'Beeldenroute' in Zwijndrecht	gemeente Zwijndrecht
Brasschaat	2010	korte omloopbos	het beplanten van een perceel met een korte omloopbos, voor gebruik als biomassa (alternatieve brandstof voor de opwekking van elektriciteit)	gemeente Brasschaat
Brasschaat	2012	zoemende Rietbeemden	het aanleggen van een groene strook langs de Laarse Beek, inclusief een wandelpad en een bloemenweide	wijkcomité Leeg-Rietbeemden
Brasschaat	2013	rustpunt Kamp Noord	het aanleggen van een rustpunt annex natuurlijke speeltuin in het voormalig militair domein Kamp Noord door het sociale economiebedrijf Rotonde vzw	vzw Rotonde
Brasschaat	2013	uitkijktoren Kamp Noord	het inrichten van de toren van het vliegveld van het voormalig militair domein Kamp Noord als een baken in het landschap en met een uitgebreid educatief aanbod	Kempens Landschap vzw
Brasschaat	2014	aanleg eco-parking Kamp Noord	de aanleg van een eco-parking nabij Perron Noord en het project 'Spoorfietsen'	gemeente Brasschaat
Puurs	2010	brug over de Zielbeek	de verbetering van de recreatieve infrastructuur in Hof ter Zielbeek door het plaatsen van een brug over de Zielbeek	gemeente Puurs
Puurs	2013	vlonderpad Zielbeek	de aanleg van een vlonderpad in Hof ter Zielbeek	gemeente Puurs
Puurs	2013	vernieuwde Aspergefietroute	het vernieuwen van de oudste thematische fietsroute in de provincie, waarbij de fietsers tijdens het aspergezeizoen mee kunnen genieten van het rijke aanbod van het Aspergefestival	Toerisme Provincie Antwerpen
Bornem	2012	De Kil van Mariekerke	de aanleg van vissteigers en het plaatsen van een rustpunt met infobord in de omgeving van deze visrijke geul, een plek die verwijst naar het rijke vissersverleden van het dorp	Rudy Hielegems, vissersclub Sint-Marie
Bornem	2012	zelfoogstboerderij	het oprichten van een plukgemeenschap, die samen met de boer zorgt voor een seizoensgebonden en biologisch geteelde voedselvoorziening voor de lokale gemeenschap	Tim Meys
Bornem	2012	wondermooie wielen	het verbeteren van de toegankelijkheid van de wielen - natuurlijke vijvers ontstaan door dijk- en dambreuken - voor recreanten, in evenwicht met het ecologisch en educatief beheer ervan	Regionaal Landschap Schelde en Durme
Bornem	2012	bruggenhoofden Klein-Brabant	het opwaarderen van een aantal bruggen over de waterlopen in Klein-Brabant, door ze te verfraaien met ornamenten die verwijzen naar de natuur en cultuurhistorie van de streek	Paul Ielegems
Bornem	2012	bijenhotels	het plaatsen van bijenhotels en de aanleg van bloemenweiden door buurtbewoners en organisaties in het Scheldegebied. De locaties van de verschillende bijenhotels worden met elkaar verbonden door een informatieve bijenfietsroute.	An Colaes
Bornem	2013	herinrichting pleintje Laetstraat	het herinrichten van een perceel braakliggende grond tussen de Laetstraat en het Zeekanaal tot een buurtpleintje, in samenspraak met de buurtbewoners	gemeente Bornem
Bornem	2014	herontdek Hoogheide	het realiseren van een gescheiden padeninfrastructuur in het domein Hoogheide, gekoppeld aan extra natuurbeleving voor de wandelaars langs de trage wegen	gemeente Bornem
Bornem	2014	wijmenveld Weert	herstel van het laatste wijmenveld in Weert, gekoppeld aan de publiekswerking van het streekmuseum De Zilverreiger	De Zilverreiger vzw
Sint-Amands	2010	erfgoed Steenovens	de aanleg van een fruitgaard en kruidentuin in de historische site Steenovens, de restauratie van de bakoven en het plaatsen van wegwijzers tussen het centrum van Sint-Amands en de site Steenovens	gemeentebestuur Sint-Amands
Sint-Amands	2012	fietsroute Emile Verhaeren	een thematische fietsroute, geënt op het bestaande fietsroutenetwerk, over de dichter Emile Verhaeren die in Sint-Amands geboren werd. Zijn gedichten wijzen de weg van plaats naar plaats.	Verhaeren museum
Sint-Amands	2014	een fietsvriendelijke Kaai en omgeving	fietsvriendelijk inrichten van de Kaai met fietsstallingen en oplaadpunt voor elektrische fietsen	gemeente Sint-Amands
Niel	2010	oevers Wullebeek	het natuurlijker aanleggen van de oevers van de Wullebeek, in combinatie met een leerpad en de aanleg van een rustpunt voor buurtbewoners en recreanten	gemeente Niel
Niel	2012	herinrichting Broeklei	het opnieuw uitgraven en ecologisch inrichten van de oude afwateringsgrachten langs de historische dreef de Broeklei, door andere het aanplanten van nieuwe bomenrijen en houtkanten en een aangepast beheer van bloem- en kruidenrijke wegbermen	Natuurpunt Rupelstreek
Niel	2013	Hellebos	het realiseren van een speelbos en een thematische wandeling over het cultuurhistorisch erfgoed in het Hellebos	Regionaal Landschap Rivierenland
Niel	2014	Stille gedachten langs de Rupel	het vernieuwen van de panelen met gedichten over het thema water langs de oever van de Rupel in Niel	gemeente Niel
Hemiksem	2013	Callebeekpark	een grondige opruimactie van het Callebeekpark en het herstel van een amfibieënpool, in combinatie met een sensibiliseringsactie over afval ism de lokale scholengemeenschap	gemeente Hemiksem
Hemiksem	2013	uitbreiding wandelnetwerk Rivierenland	het uitbreiden van het wandelknooppuntennetwerk Rivierenland naar de gemeenten Hemiksem en Schelle, op basis van de Trage Wegen-inventaris	Toerisme Provincie Antwerpen
Schelle	2010	Berrenheibos	het beplanten en toegankelijk maken voor recreanten van een gesaneerde, voormalige stortplaats in Berrenheibos	gemeente Schelle
Schelle	2012	nautisch erfgoed Benedenvliet	het herstel van de natuurwaarden langs de Benedenvliet met een betere toegankelijkheid voor recreanten en bewoners, met extra aandacht voor het rijke nautisch verleden (de vroegere scheepswerf) en het creëren van een uitkijkpunt op de abdij van Hemiksem en de kerk van Schelle	Regionaal Landschap Schelde en Durme
Schelle	2013	gastvrij voor de bij	het plaatsen van bijenhotels in de gemeente Schelle, in combinatie met een uitgebreid educatief aanbod over de solitaire bij	Regionaal Landschap Rivierenland
Schelle	2014	de Schelse Bijenhal	de bouw van een bijenhal met landschappelijke inrichting, nabij de locatie van de volkstuin aan de noordzijde van het Berrenheibos	gemeente Schelle
Schelle	2013	uitbreiding wandelnetwerk Rivierenland	het uitbreiden van het wandelknooppuntennetwerk Rivierenland naar de gemeenten Hemiksem en Schelle, op basis van de Trage Wegen-inventaris	Toerisme Provincie Antwerpen
Schelle	2013	vogels en natuur kijken langs Schelde, Rupel en Nete	de publicatie van een brochure waarin tien verrassende natuurgebieden langs Schelde, Rupel en Nete worden voorgesteld en het ter beschikking stellen van verrekijkers voor natuurobservatie in deze natuurgebieden	Natuurpunt Rupelstreek